

smluv případně, má nárok na zaopatřovací požitky podle zákona č. 130/21, není řešena.

### Čís. 5080.

**Zákon o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, č. 20 ř. zák.**

Lhůta ř. 34 zák. jest lhůtou propadnou. Lhůta ta nevztahuje se na případy, kdy byla dána řádná výpověď po rozumu ř. 20 zák.

Bylo-li umluveno při ujednání služební smlouvy, že lze trvání její přerušiti buď výpovědí příslušející zaměstnanci nebo zrušením služebního poměru, příslušejícím zaměstnavateli z důvodů ř. 27 zák. o obch. pom., není zaměstnavatel oprávněn ukončiti služební poměr výpovědí.

(Rozh. ze dne 26. května 1925, Řv I 770/25.)

Žalobce byl přijat za zaměstnance žalované banky na základě služební smlouvy, v níž bylo právo výpovědi vyhraženo žalobci, banka pak byla oprávněna zrušiti služební poměr jen z důležitých, závažných důvodů po rozumu ř. 27 zák. o obch. podm. Dostav od likvidující žalované banky výpověď, domáhal se na ní žalobce zaplacení služebních požitků za zbývající služební dobu i zaplacení kapitalisovaného výslužného. Procesní soud prvního stádu neuznal žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud uznal žalobní nárok důvodem po právu. Důvody: V tomto sporu jde především o řešení sporné otázky, zda služební smlouva jest se strany žalované banky — mimo případy ř. 27 zák. o obch. pom. — nevypověditelná. Podle jasného znění smlouvy dlužno otázku tu zodpověděti kladně. Kdežto žalobci »přísluší právo k výpovědi ze služebního poměru na půl roku«, přísluší bance »právo zrušiti služební poměr« a »jen z důležitých, závažných důvodů po rozumu ř. 27 zákona ze dne 16. ledna 1910, č. 20 ř. zák.« a ještě s tím obmezením, »že Vaše onemocnění, byť i trvalo déle 6 neděl, dočasná invalidita nebo narukování k vojsku, nemůže býti důvodem pro zrušení tohoto poměru bankou«. Tím jest zřetelně projeven úmysl stran, že právo na výpověď je vyhraženo jen žalobci, nikoli též bance, která si vymínila toliko zrušení smlouvy a jen z důležité příčiny podle ř. 27 zákona. Výkladu tomu nevádí ani odstavec »ustanovení Vaše je na dobu neurčitou«, neboť hned na to následující ustanovení vysvětluje, že trvání smlouvy je neurčitým, poněvadž ji mohou strany rozvázati, a sice žalobce výpovědí, žalovaná zrušením. Z toho plyne nezbytný závěr, že žalovaná banka nemůže tuto smlouvu vypověděti, nýbrž jen zrušiti z důležitého důvodu ř. 27 zák. o obch. pom. a ještě s obmezením výše zmíněným. Nelze proto přisvědčiti právnímu názoru prvního soudu, že žalovaná nezaručila žalobci »nevypověditelnost« smlouvy, že si naopak vyhradila výpověď dle svého zdání, neboť názor ten odporuje úmyslu stran, smlouvou zřetelně projevenému. Žalovaná banka také smlouvu tu nezrušila, nýbrž vypověděla dne 15. května 1923 ke dni 30. června 1923, odůvodnivši výpověď likvidací banky, kterou prý ji

státní správa nařídila. Poněvadž se však práva výpovědi vzdala, zbývá otázka, zda opravňovala ji k tomu podle Šu 27 zákona likvidace. Jisto je, že na pokyn ministerstva financí usnesla se žalovaná banka na likvidaci. Účelem této jest, by společnost zpeněžila majetek, splnila své závazky a čistý zisk rozdělila mezi společníky (čl. 130, 137 a 244 obch. zák.). Tedy pravý opak toho, co namítá žalovaná, míníc, že ji likvidace o sobě opravňuje k rozvázání služební smlouvy jako důležitá událost po rozumu Šu 27 zákona. Vždyť zmíněné zákonné předpisy žalovanou právě nutily, by všechny své závazky, tudíž i ze smluv služebních, splnila (čl. 144 a 244 obch. zák.). Návoru tomu svědčí zejména též ustanovení Šu 23 zák. o obch. pom. a §§ 25 a 51 konk. ř., podle nichž ani úpadek společnosti, kde realizování a rozdělení podstaty obstarává soud, není důležitým důvodem podle Šu 27 odstavec první zák. o obch. pom. Likvidace společnosti je zákonem předepsaný způsob ukončení činnosti společnosti a žádnou vyšší mocí, jak neprávem míní se žalovanou i první soud, zvláště když ministerstvo financí samo vysvětlilo, že jeho výnos byl jen pouhým pokynem. Žalovaná banka však též ani netvrdila, natož dokázala, proč již nepotřebovala služeb žalobcových, ač likvidací její činnost neskončila. Z toho všeho jest zřejmo, že se žalovaná marně dovolává důvodu Šu 27 zákona a důsledkem toho jest žalobní nárok podle Šu 29 zák. o obch. pom. po právu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

#### D ů v o d y:

Žalovaná strana uplatňuje jako dovolací důvod kusost řízení, rozpor se spisy a nesprávné právní posouzení věci, v skutku však provádí jen tento dovolací důvod. Má-li totiž žalovaná strana za to, že odvolací soud přehlédl ustanovení Šu 34 zákona ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák., dle něhož jest prý žalobní nárok vyloučen, není to ani kusostí odvolacího řízení, ani rozporem se spisy, nýbrž jedině nesprávným právním posouzením věci. Není však také tato námitka, jak se domnívá žalobce v dovolací odpovědi, opozděná nebo snad nepřípustnou novotou. Z doslovu Šu 34 zákona plyne, že nároky podle §§ 28, 29 a 31 zákona musí býti soudně uplatňovány v šesti měsících po dni vystoupení nebo propuštění ze služby, pokud se týče nenastoupení služby, jinak že tyto náhradní nároky pominou; nezbytno tudíž dodržeti tuto lhůtu, by právo poškozeného bylo zachováno, jde tu — jak i motivy tuto šestiměsíční lhůtu výslovně označují — o lhůtu propadnou, k níž sluší hleděti z povinnosti úřední v každém období řízení. Přes to však odvolací soud opomenuv přihlídnouti k tomuto ustanovení, neposoudil věc po stránce právní nesprávně. Tato propadná lhůta platí jen v případech, když buď: 1. zaměstnanec bez závažného důvodu předčasně ze služby vystoupí, nebo když zavinil, že byl zaměstnavatelem ze služby předčasně propuštěn (§ 28 zákona), 2. nebo když zaměstnavatel bez závažného důvodu předčasně propustí zaměstnance nebo má vinu na tom, že zaměstnanec předčasně vystoupil ze služby (§ 29 zákona), nebo 3. když zaměstnavatel, nemaje důležitého důvodu, odstoupil od smlouvy nebo dal svým zaviněným chováním důvodnou příčinu k tomu, že zaměstna-

nec od služební smlouvy odstoupil (§ 31 zákona), nevztahuje se však na případy, kde byla dána řádná výpověď po rozumu §u 20 zákona, buď smlouvená, neb obvyklá nebo zákonná, neboť v tom případě nelze mluvíti o předčasném rozvázání služebního poměru. Nelze proto v tomto sporu námitku propadnutí zažalovaného nároku uplatňovati, jelikož služební smlouva byla vypovězena v době, stanovené zákonem (§ 20 zákona). Ovšem jiná jest otázka, zda byla žalovaná k výpovědi oprávněna, čili nic. Odvolací soud popřel toto oprávnění a v tom vidí dovolatelka nesprávné právní posouzení věci. Ve služební smlouvě, jejíž obsah jest nesporným, není ani slůvka o tom, že si dovolatelka vyhradila i možnost výpovědi se své strany, a v jaké lhůtě, v dovolání však uvádí, že se tím mlčky svého práva, dáti výpověď, nevzdala, nýbrž že bylo jen její právo zrušiti služební poměr, smlouvou omezeno. Než, přihlíží-li se k smlouvě, tu dle zjištění byla ujednána na dobu neurčitou, jejíž trvání mohlo býti přerušeno buď výpovědí příslušející žalobci na půl roku, nebo zrušením služebního poměru, příslušejícím bance a dále bylo dle zjištění ujednáno, že zrušením poměru služebního z důvodů, opravňujících banku ku zrušení služebního poměru, ztrácí žalobce nárok na pensijní pojištění bankou mu zajištěné. Z těchto smluvních ustanovení plyne, že žalovaná strana vyhradivši si jen právo zrušiti služební poměr, vzdala se tím práva smlouvu vůbec vypověděti, což nutno dovozovati z toho, že se v ní praví: »Vám přísluší právo ku výpovědi . . .« a hned na to v dalším odstavci: »Bance přísluší právo zrušiti služební poměr . . .« a uvádějí se následky spojené se zrušením smlouvy, nikoliv též s výpovědí žalobci, ač odstavec, mluvící o žalobcovu právu, vypověděti smlouvu, má ustanovení další: »Vámi danou výpovědí ztratíte veškerý nárok na zajištěné Vám pojištění pensijní.« Kdyby tudíž nebyla se žalovaná vzdala touto smlouvou práva služební poměr žalobci vypověděti, mělo by to za následek jednak, že by i ona mohla dáti výpověď jen na půl roku (§ 20 zákona poslední odstavec) a že by žalobce přes to neztratil nároku na pensijní pojištění (úsudek z opaku), což dle doslovu smlouvy strany nezamýšlely. Jest tedy také dovolací soud toho názoru, že smlouva byla se strany žalované nevypověditelná a poukazuje proto v té příčině na správné důvody odvolacího soudu dovoláním nevyvrácené.

#### Čís. 5081.

**Bylo-li původně upraveno výživné nemanželského dítěte rozsudkem, po té pak smírem, jest další úpravu provést v řízení nesporném.**

(Rozh. ze dne 26. května 1925, R II 138/25.)

Výživné nemanželského dítěte bylo proti otci stanoveno původně rozsudkem, nová úprava stala se smírem. Další žádosti o zvýšení výživného bylo v cestě nesporné vyhověno soudy všech tří stolic. Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Důvodem tohoto dovolacího rekursu, podaného dle §u 16 nesporného patentu, jest zmatečnost, poněvadž otázku, o kterou zde běží, ne-